

Een special over het herbarium van Elie van Rijkevorsel

Voor u ligt een bijzondere Straatgras, geheel gewijd aan het herbarium van Elie van Rijkevorsel (1845-1928) dat bestaat uit een tweetal dikke boeken met gedroogde planten die worden bewaard in het Gemeentearchief Rotterdam. Het herbarium wordt van 1 oktober 2011 t/m 8 januari 2012 in Het Natuurhistorisch geëxposeerd.

Facsimile

Zowel bewaartechnisch als wat betreft de mogelijkheid tot tentoonstellen zijn het twee dramatische objecten. De herbariumbladen bestaan uit dikke kartonnen passe-partouts, gebonden in twee kloeke boeken. Terwijl bij een 'normaal' herbarium sprake is van losse bladen die horizontaal, liggend op tafel, kunnen worden geraadpleegd en bestudeerd, is het in deze gebonden vorm onvermijdelijk dat de bladen moeten worden omgeslagen, waardoor de planten die op de bladen zijn bevestigd er letterlijk aan komen te hangen. Een zekere mate van beschadiging is daardoor onvermijdelijk en er zijn in de loop van anderhalve eeuw dan ook hele bladen leeg geraakt.

Ook het tentoonstellen van een gebonden herbarium is lastig. Er kan altijd maar hooguit één blad worden getoond, de andere zitten weggeslagen. Natuurlijk kan er af en toe een pagina worden omgeslagen waardoor er telkens een ander blad zichtbaar is, maar een museumbezoeker zou dan minstens tien keer moeten terugkomen om het geheel te kunnen aanschouwen. Dat werkt in de praktijk natuurlijk niet en het uiterst fraaie herbarium blijft daardoor aan het oog van de geïnteresseerde onttrokken.

Om deze beide redenen heeft Het Natuurhistorisch besloten om de twee herbariumalbums integraal te laten fotograferen, teneinde ze als een facsimile te kunnen publiceren. Het is een bijdrage van het museum aan het 'Van Rijkevorsel project', dat met tentoonstellingen in vijf Rotterdamse musea en met een biografie van Elie van Rijkevorsel tijdens het culturele seizoen 2011-2012 aandacht besteedt aan deze bijzondere Rotterdammer die honderd jaar geleden de Erasmusstichting oprichtte, met als doel kunst, wetenschap en educatie te bevorderen.

Visuele presentatie

De hoge resolutie van de foto's garandeert een grote mate van gedetailleerdheid waardoor de afzonderlijke plantjes en bloemetjes goed herkenbaar zijn, en door de drukwijze met van de pagina 'aflopende' foto's lijkt het eindresultaat - dat u thans voor ogen hebt - ook werkelijk veel op de originelen. Dit Straatgrasnummer met Elie van Rijkevorsels herbarium is vooral bedoeld als een visuele presentatie van de beide banden en van de erin besloten botanische rijkdom. Er is wel voor gekozen om de meeste van de lege bladen niet te reproduceren - er is weinig aan te zien. Als tekst wordt hier een (vrijwel

ongewijzigde) herdruk gepresenteerd van het essay over het herbarium dat door Jelle Reumer ten behoeve van het boek 'Wie zoveel omhelst houdt weinig vast - Elie van Rijkevorsel 1845-1928' is geschreven. Samen met de facsimile-afbeeldingen geeft deze tekst een goede indruk van het herbarium, dat hiermee aan de bewaartechnisch onvermijdelijke obscuriteit wordt onttrokken. Remko Andeweg, stadsbotanicus en collectiebeheerder planten van Het Natuurhistorisch, voegde er botanische notities aan toe.

De foto's zijn gemaakt door Humphrey Reijnders van het Gemeentearchief Rotterdam. Het Natuurhistorisch heeft voor de productie van de tentoonstelling en deze uitgave een bijdrage ontvangen van de Erasmusstichting, waarvoor wij zeer erkentelijk zijn. ◀ [redactie]

Tentoonstellingen over Elie van Rijkevorsel

Museum Boijmans van Beuningen
24 september 2011 - 22 januari 2012
ELIE VAN RIJKEVORSEL - EEN VERZAMELING VERZAMELINGEN

Natuurhistorisch Museum Rotterdam
1 oktober 2011 - 8 januari 2012
HET HERBARIUM VAN ELIE VAN RIJKEVORSEL

Museum Rotterdam
11 oktober 2011 - 29 januari 2012
RIJK LEVEN - VAN HOGENDORP, VAN RIJKEVORSEL & DE ROTTERDAMSE ELITE

Maritiem Museum Rotterdam
5 november 2011 - 4 februari 2012
SCHEEPSKISTEN VOL KENNIS - MET ELIE VAN RIJKEVORSEL OP EXPEDITIE

Biografie

Het levensverhaal van Elie van Rijkevorsel is, samen met essays over zijn veelzijdige verzamelingen en reizen, gebundeld in een prachtig 312 pagina's tellend boek (ISBN 978-90-817922-0-2, uitgave Erasmusstichting Rotterdam). Het boek is te koop voor 14,50 in de winkels van de deelnemende musea.

